

**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי**

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלונית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

1

המערערת
פלונית
ע"י ב"כ עו"ד יניב מויאל

נגד

המשיבים
1. פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן
בית הכרם
ע"י ב"כ משרד הרווחה עו"ד נטאלי בן ארי
2. אלמוני
3. פלוני (קטין)
ע"י אפוטרופא לדין עו"ד אביביה ליברמן

פסק דין

2

3

כללי

1. בפניי ערעור על החלטת בית המשפט לנוער בירושלים (כב' השופטת ד"ר אביטל מולד), מיום
ד אלול תשע"ו (7.9.16), שבה הוכרז הקטין, יליד אוגוסט, 1999 כקטין נזקק, והורה את
ההוראות האופרטיביות הבאות (עמ' 7-8 להחלטה נשוא הערעור):
"בנסיבות אלו החלטתי להורות על הוצאת המשיב ממשמורת הוריו והעברתו
למשמורת רשויות הרווחה.
הקטין ימשיך וישהה בבית הורי המשיב, אשר יוכרו כמשפחה אומנת, החל מהיום.
תוקף הצו עד הגיעו של הקטין לגיל 18.
הוצאות השמה יחולו על רשויות הרווחה.
משטרת ישראל תסייע בביצוע צו זה ככל שיידרש".

13

14

2. האם, המערערת, מתנגדת להכרזת הנזקקות.

15

16

3. בטעונוים בכתב של האפוטרופוס לדין ושל ב"כ היועץ המשפטי לממשלה, העמדה שהוצגה
היא כי יש לדחות את הערעור ולהותיר את החלטת בית משפט קמא על כנה.

17

18

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

רקע

- 1
- 2 4. הקטין, הינו בן 17 וכמה חודשים.
- 3
- 4 5. לא ראיתי צורך לפרט את מלוא ההיסטוריה של הקטין, ואסתפק בנקודות אלה:
- 5 א. אמו ואביו לא נישאו מעולם.
- 6 ב. מאז לידתו היה אצל אמו.
- 7 ג. אביו יצר אתו קשר, בהיותו כבן שלוש, והיו סדרי ביקורים לאורך השנים, של הילד
- 8 אצל האב.
- 9 ד. האב התחתן מחדש, והתגרש ויש לו ילד בן 12.5.
- 10 ה. האם הייתה בקשר עם בן זוג אחד, וממנו יש לה ילדה בת 9.
- 11 ו. האם הייתה בקשר עם בן זוג שני, וממנו יש לה בן בן שנה וחצי. האם חיה עם בן הזוג
- 12 השני.
- 13 ז. הילד היה אצל אמו כל השנים.
- 14 ח. הילד עבר לגור אצל האב, באפריל 2014.
- 15 ט. הילד עבר לגור אצל הסבא והסבתא (הורי האב), בקיץ 2014, ומאז הוא נמצא שם
- 16 למעלה משנתיים.
- 17 י. לילד קשר, הן עם אביו והן עם אמו.
- 18 יא. הילד מבקר אצל אמו פעמיים בשבוע, לפי רצונו. יש לו גם מפתח של בית אמו.
- 19
- 20 6. זכיתי לשמוע את הילד בעצמו. מדובר בילד אינטליגנטי, באופן יוצא דופן. הוא לומד בכיתה
- 21 יב, חמש יחידות במתמטיקה, חמש יחידות בפיזיקה וחמש יחידות באנגלית. הוא כבר היה
- 22 בראיון ראשון בלשכת גיוס, וכנראה, שיתקבל לתפקיד בחיל המודיעין. הוא מקדיש כשעתיים
- 23 ביום ל"ישיבה על המחשב". הזכרתי עניין זה, שכן בחלק מהחומר שהובא בפניי הועלתה
- 24 הטענה כי בשל כך הוא אוכל "גינק פוד". אך, נושא זה לא עלה בדיונים בעל פה, ואני מבין
- 25 שאין לו חשיבות בחיי היום יום.
- 26
- 27 7. אם הבנתי נכון את העובדת הסוציאלית, לאורך כל השנים לא היו הליכים משפטיים בין
- 28 הצדדים, וגם לא הליכים יזומים על ידי משרד העבודה והרווחה, והעניינים הסתדרו ישירות
- 29 בין ההורים.
- 30

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

הבקשה לנזקקות שהוגשה לבית המשפט לנוער

- 1
- 2 8. והנה, בהיות הילד בן 16 שנים ו-10 חודשים, הוגשה בקשה על ידי מדינת ישראל, תוך פתיחת
- 3 תיק לנזקקות בבית משפט לנוער, שבו נטען כי הילד הוא נזקק, לפי סעיף 2(2) (וסעיף 2(6)
- 4 לחוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ך-1960 (להלן – "חוק הנוער").
- 5
- 6 9. בבקשה מתואר המצב הקיים, לפיו הילד נמצא אצל סבו וסבתו, במשך למעלה משנה וחצי
- 7 (ההיסטוריה של הילד מופיעה בתמצית, ואני הבאתי אותה לעיל, תוך הדגשת הנקודות
- 8 שבעיניי הן חשובות).
- 9
- 10 10. נכתב בבקשה, בסוף סעיף 7 (עמ' 1-2), כדלקמן:
- 11 "לאורך זמן האם הביעה אמביוולנטיות לגבי סידור זה, אך [הקטין] ביקש להמשיך
- 12 להתגורר אצל הסבים. האב ביקש להסדיר סידור זה באופן חוקי.
- 13 האם הביעה התנגדות להסדרת סידור זה באופן חוקי, כך שבפועל [הקטין] לא
- 14 מתגורר אצל אף אחד מהוריו, שהינם האחראים עליו באופן חוקי, והסבים לא
- 15 מוכרים כאחראים על הקטין".
- 16
- 17 11. בסעיף 10 לבקשה נאמר: "בית המשפט מתבקש לקבוע כי הקטין הוא נזקק ולהורות על
- 18 דרכי הטיפול וההשגחה בו".
- 19
- 20 החלטת בית משפט קמא
- 21 12. החלטת בית משפט קמא, שחלקה האופרטיבי הובא לעיל בפתח פסק הדין (פיסקה 1 לעיל),
- 22 מתארת את עמדות הצדדים בפניו: גורמי הרווחה המבקשים את הכרזת הנזקקות; תמיכת
- 23 האב ותמיכת האפוטרופוס לדין; ומולם – התנגדות האם, כאשר בעמ' 6, שורה 32, להחלטה
- 24 נשוא הבר"ע, מתומצתת עמדת ב"כ האם, במילים אלה: "בא כוחה טוען כי הכרה בקטין
- 25 נזקק היא פגיעה בכבודו של הקטין ובכבודה של אמו".
- 26
- 27 13. בית משפט קמא, בהחלטתו, לא התייחס לטענה זו, וקבע כי יש להכיר בקטין כקטין נזקק,
- 28 על פי סעיפים 2(2) ו-2(6) לחוק הנוער הנ"ל.
- 29
- 30 14. טעמיו של בית משפט קמא מובאים בהחלטה הנ"ל בעמ' 7, שורות 8-10:

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

1 "מצב בו נמצא קטין במקום מגורים שאינו ביתם של אחד מהוריו, מצריך הסדרה
2 לפי חוק. זאת הן בשל הצורך להעניק לקטין יציבות ולמנוע מצב בו יעבור מבית אחד
3 למשנהו והן בשל הצורך להעמיק את הקשר עם הקטין ועם המשפחה שאחראית
4 על הקטין ולדאוג למעטפת טיפולית אשר תיתן מענה לצרכיו".

5
6 15. בהמשך, מזכיר בית משפט קמא את חוק האומנה לילדים, תשע"ו-2016.

7
8 16. לעניין המקרה הקונקרטי, אומר בית משפט קמא כי "בענייננו מדובר בנער בוגר יחסית, אשר
9 מביע את רצונו בצורה ברורה וחד משמעית ולמעשה מיישם אותה בפועל כבר כשנה" (עמ'
10 7, שורות 17-18).

11
12 17. מיד לאחר מכן, מופיע החלק האופרטיבי של ההחלטה, שצוטט במלואו בפיסקה 1 לעיל.

תמצית הטענות בערעור

13
14
15 18. ב"כ האם, עו"ד מויאל, אינו חולק על המצב הקיים, שבו הקטין נמצא אצל הסבא והסבתא.
16 לדבריו, מצב זה מקובל על מרשתו, שגם היא הביעה בפניי, בדיון היום, עמדה שהמצב הקיים
17 הינו על דעתה.

18
19 19. עיקר טענתו של ב"כ האם היא כי הכרזה על נזקקות תגרום לילד נזק, גם בהווה וגם בעתיד.

20
21 20. בכל מקרה, סבור ב"כ האם כי אין צורך להפעיל את המוסד של "קטין נזקק", ודי בהסכמת
22 ההורים לעניין המצב הקיים.

23
24 21. ב"כ המדינה, עו"ד נטאלי בן ארי, בתשובתה בכתב, הודיעה שהיא תומכת בפסק הדין
25 ומבקשת לדחות את הערעור.

26 במהלך הדיון בפניי הבנתי שאין לה התנגדות לביטול הנזקקות, אולם, היא סבורה שעדיין יש
27 צורך במעין נזקקות, כדי להפעיל פיקוח, סיוע וטיפול, הן לילד והן לסבא ולסבתא.

28
29 22. מצד שני, כאשר שאלתי את ב"כ המדינה, במישור המשפטי, האם הייתה הצדקה להכרזה על
30 נזקקות, היא הסבירה כי עמדת המדינה היא, שיש הצדקה לכך.

31

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים - בית וגן בית
הכרם ואח'

- 1 החרתה החזיקה אחריה, העובדת הסוציאלית, גב' מיטל רוזנבלום, הסבורה כי בכל מקרה
2 שילד לא גר אצל הוריו, משרד הרווחה צריך להתערב, גם אם שני ההורים מסכימים שהילד
3 יהיה אצל סבו וסבתו.
4
- 5 24. באולם נכחו האב והסבתא. הם לא הביעו עמדה, וכנראה, שהם תומכים בעמדת משרד
6 הרווחה.
7
- 8 25. האפוטרופא לדין, עו"ד אביביה ליברמן, תמכה בהחלטת בית משפט קמא.
9
- 10 **דיון**
- 11 26. יש לפתוח במושכלות יסוד.
12
- 13 27. סעיפים 14 ו-15 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 (להלן – "חוק
14 הכשרות") קובעים כי ההורים הם האפוטרופוסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים, וכי
15 אפוטרופסות זו כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, ובהמשך סעיף 15 לאותו חוק
16 נאמר, כי "צמודה להם הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו והסמכות לייצגו"
17 (ההדגשה הוספה על ידי – מ.ד.).
18
- 19 28. סעיף 18 לחוק הכשרות קובע, בתחילתו, כי "בכל עניין הנתון לאפוטרופסותם חייבים שני
20 ההורים לפעול תוך הסכמה".
21
- 22 29. רק בהעדר הסכמה, פונים ההורים לבית משפט (ראה: סעיף 19 לחוק הכשרות הנ"ל).
23
- 24 30. סעיף 24 לחוק הכשרות, העוסק בהורים הגרים בנפרד, קובע כי הם רשאים להסכים ביניהם
25 לגבי החזקת הקטין, או מה יהיו הזכויות של ההורה שלא יחזיק בקטין, לבוא עמו במגע.
26 גם כאן נקבע, בסעיף שלאחר מכן, הוא סעיף 25, כי אם לא באו ההורים לידי הסכם, רשאי
27 בית המשפט לקבוע את העניינים הללו.
28
- 29 31. יש לציין כי על פי סעיף 79 לחוק הכשרות, הסמכויות הנתונות לפי חוק הכשרות לבית המשפט
30 יהיו של בית המשפט לענייני משפחה (בכפוף להורות סעיף 79, המאפשר סמכות של בית דין
31 דתי, עניין שאינו רלוונטי בתיק זה).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

- 1
- 2 32. כפי שהבנתי, לא היו הליכים משפטיים בין ההורים בבית המשפט לענייני משפחה, מאז
- 3 שהילד עבר לגור אצל הסבא והסבתא.
- 4
- 5 33. תשלום המזונות שנקבע, הוא חיוב האב לשלם מזונות לאם, שהילד אצלה.
- 6 הסכום המעודכן הוא כ-2,000 ₪ לחודש.
- 7 אין מחלוקת, כי לאחר שהילד עזב את מגורי אמו, ועבר למגורי אביו, התשלום הופסק.
- 8 בדיון היום הצהירה האם, המערערת, כי היא מסכימה כי תשלום מזונות זה יועבר מהאב
- 9 להוריו, והיא מוותרת על כל תשלום מזונות שהוא, על אף שהילד נמצא אצלה בביקורים,
- 10 פעמיים בשבוע.
- 11
- 12 34. בהקשר זה ובהקשרים נוספים, ראוי לציין שלא רק שהילד הוא ילד אינטליגנטי, אלא גם
- 13 הוריו אינטליגנטיים, אקדמאיים, וממלאים תפקידים בתחום התכנות והתקשורת (האם
- 14 עובדת במשרד ממשלתי; והאב - עצמאי ובעל חברה בתחום התקשורת). גם מבחינת המזונות,
- 15 עניין זה, לא היה שנוי במחלוקת.
- 16
- 17 35. ב"כ המדינה – הן הלשכה המשפטית של משרד הרווחה והן העובדים הסוציאליים – סבורים
- 18 כי על בסיס נתונים אלה, לא מספיק לפעול על פי חוק הכשרות המשפטית, אלא יש ליזום
- 19 הליכים של הכרזת ילד כקטין נזקק, רק בשל העובדה שהוא איננו גר אצל הוריו.
- 20
- 21 36. לפי הבנתי המשפטית, ולפי התכליות הן של חוק הכשרות והן של חוק הנוער, גישה זו של
- 22 משרד הרווחה, שכנראה הצליח לשכנע גם את בית משפט קמא בעניין, אינה משקפת את
- 23 המצב המשפטי במדינת ישראל.
- 24
- 25 37. אתחיל בציטוט ידוע של כב' השופט – כתוארו אז – פרופ' אהרן ברק בע"א 232/95 פלוגי נ'
26 היועץ המשפטי לממשלה פ"ד מ(1), עמ' 1, בעמ' 7, מול האות ז :
- 27 "היחידה המשפחתית-הטבעית זוכה בהגנת החוק. הדין מכיר בזכותם
- 28 הקונסטיטוציונית של ההורים הטבעיים לקיים את חובתם כלפי ילדם. החוק מחסן
- 29 את המשפחה מחזירתה של המדינה...".
- 30
- 31

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

- 1 ובהמשך, שם, בעמ' 8, מול האות ג:
- 2 "אין המדינה רשאית להצדיק את התערבותה בתא המשפחתי הטבעי אך בטענה,
- 3 כי הדבר נעשה לטובת הקטין. בטובת הקטין לא די. דרוש 'דבר מה נוסף', אשר יש
- 4 בו כדי להצדיק את התערבותה של המדינה. 'דבר מה נוסף' זה משתנה מעניין
- 5 לעניין, על פי מידת האינטנסיביות של החדירה השלטונית ועל פי מידת הניתוק
- 6 שבין ההורים הטבעיים לבין ילדם".
- 7
- 8 38. אני ער לכך כי פסק דין זה נכתב בענייני אימוץ, אך האמירה הנורמטיבית הגלומה בו כוחה
- 9 יפה גם לחוק הנוער, שבו אדון עתה.
- 10
- 11 39. בחוק הנוער מונח המפתח הוא "קטין נזקק", אשר הינו אחד משבע החלופות, הכלולות
- 12 בסעיף 2 של חוק הנוער.
- 13
- 14 40. במקרה שבפנינו, בחרה המדינה לבקש מבית המשפט לנוער להכריז על הקטין בן ה-17,
- 15 האינטליגנט והחכם, כ"קטין נזקק", לא בשל עילה אחת, אלא בשל שתיים.
- 16
- 17 41. העילה הראשונה, היא סעיף 2(2) לחוק, שזה לשונו: "האחראי על הקטין אינו מסוגל לטפל
- 18 בו או להשגיח עליו או שהוא מזניח את הטיפול או ההשגחה".
- 19
- 20 42. העילה השנייה היא סעיף 2(6) לחוק, שהוא "סעיף הסל", אשר קובע כי קטין נזקק הוא מי
- 21 שהתקיים בו התנאי הבא: "שלומו הגופני או הנפשי נפגע או עלול להיפגע מכל סיבה
- 22 אחרת".
- 23
- 24 43. רק לאחרונה ממש נכתב מחקר מפורט של יאיר רונן וישראל צבי גילת, "האומנם הגנת הילד
- 25 רווחת במשפט הישראלי?", משפט ועסקים, כרך יט (תשע"ז-דצמבר 2016), עמ' 1143-1234.
- 26
- 27 44. במחקר זה מוזכר, כי אכן סעיף 2(6) לחוק הנוערה הוא סעיף הסל, וסעיף 2(7) שהוסף, בשלב
- 28 מאוחר יותר, אינו במקומו, שכן סעיף 2(6) חל על כל העילות כולן (שם, בעמ' 1145, הערה 2).
- 29
- 30 45. יש לזכור את סעיף 3 לחוק הנוער, המקנה את הסמכות לעובד סוציאלי להפעיל את החוק,
- 31 אם הוא סבור "שהקטין הוא נזקק ושלמען הטיפול בו וההשגחה עליו יש צורך בהחלטת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

- 1 בית משפט, משום שאין הסכמת האחראי על הקטין או שהוא מסכים אך אין הקטין מציית
2 לו".
- 3 מכאן, כפי שכותבים המחברים במאמרם הנ"ל, הסעיף האמור, מצביע על "מוכנותה של
4 המדינה להתערב בכל עניין הקשור להגנה על שלומו הגופני או הנפשי של הקטין, בין
5 שהדבר נעשה בהסכמתם של הקטין והאחראי עליו ובין שהדבר נעשה חרף התנגדותם".
- 6
- 7 המחברים מעירים על כך שנעשה שימוש רחב מידי, מהיר מידי, ויש שיאמרו, פזיז מידי,
8 בשימוש בסמכות של פקידי הסעד על פי חוק הנוער.
- 9
- 10 אם כך הדברים ביחס לילדים נזקקים אמיתיים, קל וחומר שהדברים נכונים במקרה שבפנינו
11 (שלא להזכיר את הרקע החברתי והסוציאקונומי, שהוא בדרך כלל הסיבה להתערבות משרד
12 הרווחה, והכל כמפורט בטקסט ובמחקרים הרבים, המוזכרים בעמ' 1163 ואילך לאותו
13 מאמר).
- 14
- 15 בכל מקרה, בתיק שבפניי אין כל התחלת בסיס להעלות על הדעת שימוש בחוק הנוער.
16 הדרך שבה פעלה המדינה, אינה מתיישבת עם האוטונומיה של ההורים, ועם הריסון הנדרש
17 מגוף שלטוני, לפני שהוא מתערב בענייניו האישיים של האזרח.
- 18
- 19 גם במאמר הנ"ל, בפתח המאמר, "מתנצלים" המחברים על כך שהם מבקרים את
20 רשויות הרווחה, ובה בעת מציינים כי העובדים הסוציאליים הינם "אנשי מקצוע רבים
21 וטובים, הפועלים בכנות לפי מיטב הבנתם ואמונתם" (שם, עמ' 1149).
- 22
- 23 שמעתי את גב' רוזנבלום, וייתכן כי היא, סובייקטיבית, בטוחה שהיא פועלת למען הקטין.
24
- 25 אולם, רצון טוב ומסירות, אין די בהם כדי להצדיק הליך שיפוטי, שבו מועמדת הורותו של
26 אדם – ולמותר לציין שאדם לעניין זה כולל גם אישה ואם – בסיכון, תוך התווית הכינוי של
27 "קטין נזקק" לבנה.
- 28
- 29 קשה להבין כיצד יועץ משפטי של משרד העבודה והרווחה, שרואה את החומר ואת התיק,
30 מהין לומר כי האם הינה מישהו שאינו מסוגל לטפל בקטין או מזניחה את הטיפול בו או את

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

- 1 ההשגחה בו. אין חולק כי האם טיפלה בילד שנים רבות. היא כיבדה את רצונו של הילד
2 כשהגיע לגיל 15-16, לעבור לגור עם אביו, ולאחר מכן, כיבדה את רצונו, לגור עם סבו וסבתו.
3
4 52. בנסיבות אלה, אין כל בסיס משפטי לומר שהקטין, שאותו ראיתי ואותו שמעתי, הוא קטין
5 נזקק, לעניין סעיף 2(2) לחוק, הן מנקודת המבט של נזקקות הקטין עצמו, והן מנקודת המבט
6 של ההורה שכביכול הזניח אותו.
7
8 53. לעניין סעיף 2(6) לחוק הנוער, שבו הנוסח הוא רחב מאד ומאפשר הכרזת קטין נזקק אם
9 "שלומו הגופני או הנפשי נפגע או עלול להיפגע מכל סיבה אחרת", תהיתי איזה שלום גופני
10 או נפשי של הקטין, שראיתי במו עיניי ושמעתי במו אוזניי, נפגע או עלול להיפגע.
11
12 54. לאחר ששוחחתי עם הקטין, הבנתי שהוא מטופל יפה בבית סבו וסבתו. הוא בקשר טוב עם
13 הוריו. יש לו מפתח של דירת אמו, והוא יכול לבקר אותה. אין לו כל בעיה כלכלית או אחרת.
14
15 55. הדבר היחיד שאמר לי הקטין הוא, כי הוא מבקש לעבור לקופת חולים אחרת.
16 עניין זה ניתן להסדיר בקלות, בהסכמה בין הסבא והסבתא לבין האם, ובכל מקרה, אינני
17 רואה בכך דחיפות עליונה, שכן בעוד כמה חודשים הוא יגיע לגיל 18, ואזי, לא יהיה תלוי
18 בחסדו של איש, כדי להחליט באיזה קופת חולים יהיה.
19
20 56. מעבר לכל אלה יש לזכור כי הכרזה על "קטין נזקק" יש לה השלכות מרחיקות לכת.
21
22 57. בית משפט קמא בהחלטתו (כנראה, על פי נוסח קבוע שיוצא תחת ידו), קבע כי המשטרה
23 תסייע לאכיפת הצו של "קטין נזקק".
24
25 58. ישאל השואל, האם זה המקרה? האם לכך התכוון המחוקק? האם זו הפרשנות התכליתית
26 של החוק?
27
28 59. עו"ד מויאל, ב"כ המערערת, ציין, ובצדק, כי הרישום בתיקי משרדי העבודה והרווחה מחזיק
29 מעמד שנים. משמעות הדבר, כפי שאמר ב"כ המערערת, הוא כי ייתכן ובעוד שנים רבות,
30 כאשר הקטין יגדל, ותהיה בעיה כלשהי הקשורה לתפקידו כאב, "ישלפו" לו את עברו כקטין
31 נזקק, והדבר ירדוף אותו לאורך שנים ודורות.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

- 1
2 60. אם הבנתי נכון מבין השורות, המטרה המרכזית והאמיתית של ההליך, היה ניסיון למצוא
3 פתרון כלכלי, לכך שהסתבתא תוכל לקבל כספים ממשרד העבודה והרווחה, בכך שהיא מטפלת
4 בנכד שלה.
5
6 61. אני מכיר הרבה סבים וסבתות המטפלים בנכדים שלהם, מבלי לקבל כסף ממשרד העבודה
7 והרווחה.
8 מכל מקום, סיבה זו אינה מצדיקה לכנות את הנכד האהוב, כ"קטין נזקק".
9
10 62. בכל מקרה, כפי שנאמר לעיל, האם הביעה הסכמה כי סכום המזונות המגיע לה יועבר מהאב
11 להוריו. מכאן, שהפתרון הכלכלי כבר נמצא.
12
13 63. אם ישאל השואל, אולי הסכום של המזונות אינו מספיק לסבא ולסבתא?
14 המענה לכך הוא, כי האב יוכל להוסיף סכומים, שכן הוא עצמו הבין שסכום המזונות הספיק
15 במשך 15 שנה לאם, המערערת, לכלכל את בנו, וסכום זה צריך להספיק גם לאמו, לגדל את
16 נכדה, שהוא בנו.
17
18 64. מעבר לכל אלה, הבנתי מבין השורות של דברי עו"ד בן ארי, ב"כ המדינה, שניתן למצוא דרך
19 מעשית, לפיה משרד העבודה והרווחה ישלם תשלומי אומנה, לסבא והסבתא.
20 לכשעצמי, אינני בטוח שתקציבי המדינה המיועדים למשפחות אומנה נועדו דווקא למשפחות
21 מסוג זה, שהופיעו בפניי היום, הנמנות על העשירון העליון.
22 אולם, אם למדינה יש מספיק כסף, והיא רוצה להקדישו גם למקרה זה, לא אוכל להתערב,
23 שכן עניין זה אינו בגדר סמכותי, במסגרת תיק זה.
24
25 65. שמעתי כי יש צורך, אולי, להכרזת הנוקקות, כדי לאפשר לקטין טיפול כלשהו.
26 לא הוחוויר לי מה הצורך בטיפול.
27 לטעמי, ממבט ראשון, הקטין נמצא במצב טוב ותקין, ורק צריך לאפשר לו לגדול ולפרוח.
28 מכל מקום, אם עובדים סוציאליים סבורים, באופן סובייקטיבי, כי יש צורך לשפר את הקטין
29 עוד ועוד, הם יכולים לעשות זאת, ולשלוח אותו לכל טיפול שימצאו לנכון, כפוף, כמובן,
30 להסכמתו שלו, ולהסכמת הוריו.
31 בכל מקרה, אין צורך לשם כך להכריז עליו כ"קטין נזקק".

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלוגית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים- בית וגן בית
הכרם ואח'

התוצאה

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
66. בקשת הנזקקות הוגשה בחוסר סמכות.
67. גם אם טעיתי, בקשת הנזקקות הוגשה בניגוד לתכליות של חוק הנוער, וניתן היה להסתפק בהסכמת ההורים, לפיה הילד ימצא אצל סבו וסבתו.
68. לפיכך, הערעור מתקבל, והכרזת הנזקקות מבוטלת מעיקרה.
מאליו מובן, כי גם מינוי אפוטרופוס לדין, שנעשה על ידי בית משפט קמא – מבוטל (לא ראיתי צורך להרחיב דיון, שכבר התארך, בשאלה האם היה ראוי למנות אפוטרופוס לדין בנסיבות אלה, וכל זאת מבלי לגרוע ממסירותה של האפוטרופוס לדין, כפי שהגיעה לידי ביטוי, במסמך שהגישה לבית המשפט).
69. בתיקי נוער, בדרך כלל, אין חיוב בהוצאות משפט.
במקרה שבפניי, ב"כ המערערת לא ביקש במפורש הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד. הוא הוסיף דברים אלה בעל פה, תוך כדי הקראת פסק הדין.
ב"כ המדינה מתנגדת לחיוב האמור.
70. לאחר ששקלתי את עניין שכר הטרחה, הגעתי למסקנה כי בתיק זה תחויב המדינה בשכ"ט עו"ד בסך של 7,500 ₪ בתוספת מע"מ, שהוא הסכום שאותו נאלצה המערערת לשלם לעורך דינה בשל ההליך שנקטה המדינה כנגדה (סכום זה סביר, לכל הדעות).
71. מאחר ומדובר בשאלה שאולי יש לה היבטים תקדימיים, אבקש כי המזכירות תשלח העתק החלטה זו הן ליועץ המשפטי לממשלה והן לשר העבודה והרווחה, כדי שישקלו מדיניות מתאימה לעניין הגשת בקשות להכרזת נזקקות.
- ניתנה והודעה היום כ"ה כסלו תשע"ז, 25/12/2016 במעמד הנוכחים.

**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי**

25 דצמבר 2016

ענ"א 67769-09-16 פלונית נ' פקיד סעד לחוק הנוער אזור מערב ירושלים - בית וגן בית
הכרם ואח'

משה דרורי, סגן נשיא

1
2
3